

volilna zakonodaja

Zadeva: Kratek povzetek stališč v zvezi z volilno zakonodajo, predstavljenih na delovnem srečanju pri Predsedniku države, g. Borutu Pahorju.

V ponedeljek, 1. julija 2019 smo se pri Predsedniku države zbrali nekateri predstavniki Civilnih iniciativ in neparlamentarnih strank (pregled prisotnih je v prilogi 1), z namenom, da Predsedniku države predstavimo svoje predloge za prenovo volilne zakonodaje.

Uvodoma nas je g. Pahor seznanil z dosedanjim potekom usklajevanja predstavnikov parlamentarnih strank. Poudaril je, da je bil predlog za obvezni absolutni večinski glas zavrjen z veliko večino, o predlogu uvedbe domicila so bila mnenja neenotna, ukinitve volilnih okrajev pa večina razume kot obveznost, izhajajočo iz odločitve Ustavnega sodišča. Tako ostajata med aktualnimi predlogi le dva: ukinitve volilnih okrajev (o posledičnih spremembah volilnih enot se niso usklajevali) in uvedba prostovoljnega relativnega prednostnega glasu. Glede teh dveh predlogov je med parlamentarnimi strankami doseženo načelno soglasje, seveda pa s tem še niso zagotovljeni glasovi poslancev za potrebno kvalificirano večino v DZ.

G. Sušnik je poudaril, da je med upokojenci jasno večinsko stališče, da sedanji volilni sistem ni več ustrezen. Z iskanjem predlogov za novega se po zavrnitvi njihovega predloga ZVDZ niso več ukvarjali, saj smatrajo, da je njihov kombinirani sistem še vedno najbolj celovit in relevanten. So se pa pripravljene aktivno vključiti v razpravo, če bi se izkazalo, da so politične stranke pripravljene na resen dialog.

G. Pintar je poudaril, da tudi v SINTEZI-KCD ta ZDUSOV predlog smatrajo kot doslej najboljši, so pa pripravljene konstruktivno sodelovati v iskanju največjega možnega skupnega imenovalca vseh predlaganih sprememb. Pri tem je posebej opozoril, da so oblikovali poseben predlog »minimalnih sprememb« (obvezen absolutni prednostni glas, domicil, ob ukinitvi okrajev povečanje števila volilnih enot, izenačitev pogojev za kvalificiranje kandidatne liste – celoten predlog je v Prilogi 2). Poudaril je, da je sedanji volilni sistem nedemokratičen in da vodi v negativno kadrovske selekcije, kar ima za upravljanje (poslanci v DZ) in vodenje (vlada) države velike posledice. Prepričan je, da so rezultati volitev zaradi strankarskih manipulacij v dobršni meri »nameščeni«, kar v javnosti sproža vse večje nezadovoljstvo in celo revolt.

G. Magajna je posebej opozoril, na neusklajeno spremljajočo zakonodajo, predvsem med Zakonom o volilni in referendumski kampanji (ZVRK) in diskriminatornim Zakonom o RTV, ki »neparlamentarce« odmerja veliko manjši čas za promocijo. (Napovedal je možno zahtevo po ustavni presoji). Neenako obravnavo pa, poleg javnega medija, izvajajo tudi zasebni mediji. Tudi slednji bi morali spoštovati ustavno načelo enakopravnosti, v primeru, da se svobodno odločijo za spremljanje volilne kampanje. Dejansko večje politične stranke kampanjo pričenejo pred razpisom volitev, v tem času nekontrolirano potrošijo tudi večino sredstev zanjo, v medijih pa so močno privilegirani (Priloga 3). Kot možno obliko volilnega sistema, ki volivcu omogoča najširšo izbiro, je omenil izraelski model, kjer je volilna enota celotna država (pri nas volitve evropskih poslancev).

G. Veber je opozoril, da sedanji volilni sistem ne daje volivcu ustavno opredeljenega vpliva. Pri uveljavitvi ustavne odločbe U-I32/15-56 zagovarja odločilen vpliv volivcev na izvolitev poslancev. Izpostavil je, da je kandidatura na volitvah osebna stvar posameznika. Politične stranke in poslanci po ustavi nimajo pravice določati kandidatov. Politične stranke morajo vsaj ponuditi več kandidatov

v volilnem okraju. Podal je še pregled že vloženih pobud za presojo ne ustavnosti volilne zakonodaje zaradi ne enakih pogojev kandidiranja (Priloga 4) in problematiziral sistem kvot, zaradi katerih so tudi že vložene ustavne pobude. Podprl je predloge SINTEZE-KCD.

G. Mihelčič je sedANJI sistem označil kot gnil kompromis političnih strank, njihove doslej predlagane spremembe pa kot povsem neustrezne. Z njihovo uveljavitvijo se interes državljanov za udeležbo na volitvah ne bo prav nič povečal, nezaupanje pa bo še naraslo, zato se je treba vrniti k iskanju celovite prenove, ki jo je doslej ponudil le ZDUSOV predlog.

G. Maček je opozoril, da se politične stranke nahajajo v nasprotju interesov, ker odločajo o volilnem sistemu kot o izključno svoji lastni zadevi, ki jo razumejo kot legaliziran privilegij. Ni vprašljiva njihova pristojnost, pač pa nemoralna in nedemokratska drža, ki zavrača vsakršno razpravo o **demokratizaciji** volilnega sistema. Po njegovem bi morali demokratizirati tudi postopke kandidiranja znotraj političnih strank in jih zakonsko opredeliti.

G. Marc je opozoril, da spremembe niso v interesu strankarskih vodstev in bodo v parlamentu sprejete le ob dovolj čvrstih zahtevah aktivnih državljanov in civilne družbe.

Povzetek:

Čeprav je razprava kazala, da prisotni nimamo enotnega predloga sprememb, kar je sicer ugotovil tudi Predsednik g. Pahor, pa je vendar treba opozoriti na naša SKUPNA IZHODIŠČA za bodočo razpravo:

- Enotno ocenjujemo, da je sedANJI volilni sistem neustrezen in da ga je treba temeljito prenoviti;
- Predlogi, ki jih je pripravil MJU, ne rešujejo ničesar in krizo nezaupanja v stranke in institucije ter posledice negativne spirale kadrovskih izborov samo še povečujejo;
- Razpis novih parlamentarnih volitev na podlagi sedanjega sistema ali zgolj kozmetičnih popravkov smatramo za nedemokratski, na njem temelječe rezultate pa za sporne oz. nelegitimne. Zato je treba prenovo volilnega sistema uresničiti pred razpisom naslednjih volitev;
- Če politične stranke ne bodo pripravljene na iskreno razpravo o iskanju boljših rešitev (katerih izhodišče predstavlja uvedba obveznega prednostnega glasu ter demokratizacija celotnega sistema), bomo predstavniki Civilne družbe in neparlamentarnih strank organizirali široko civilnodružbeno fronto, vključno z uvedbo referendumu, da preprečimo to nadaljevanje strankokracije, izločanje civilne družbe in nespoštovanje ustavnih določil o enakopravnosti.

V Ljubljani, 3. julija 2019

ZDUS, predsednik Janez Sušnik

SINTEZA-KCD, predsedujoči Emil Milan Pintar

Koordinacija KNŠL, predsedujoči Andrej Magajna

SLOGA, predsednik Janko Veber

PRILOGE:

Priloga 1: Seznam prisotnih

1. predstavnika ZDUS: **Janez Sušnik** in prof. dr. **Miran Mihelčič**;
2. predstavniki SINTEZE-KCD: mag. **Emil Milan Pintar**, **Matjaž Maček** in **Miroslav Marc**;
3. predstavnik koordinacije neparlamentarnih strank in list (KNSL): **Andrej Magajna**;
4. predsednik stranke SLOGA: **Janko Veber**.

Priloga 2: [Stališče Sinteze-KCD](#)

Priloga 3: [Gradivo Koordinacije KNSL \(G. Magajna\)](#)

Priloga 4: [Gradivo Sloge \(G. Veber\)](#)

Priloga 5: [Predsednikovo Sporočilo za javnost](#)